

Luka Boršić i Ivana Skuhala Karasman,
Dr. Elza Kučera (Zagreb: Institut
za filozofiju, ²2024), 233 pp.*

Godine 2022. autori Luka Boršić i Ivana Skuhala Karasman, znanstveni savjetnici na Institutu za filozofiju, u okviru istraživanja na projektu *Hrvatske filozofkinje u europskom kontekstu* (UIP-2017-05-1763) objavili su djelo *Dr. Elza Kučera*. Budući da je to izdanje u kratkom roku rasprodano, javila se očita potreba da se izda novo izdanje. Budući da autori nisu zaustavili svoja istraživanja o Elzi Kučeri po objavljenju djela 2022. godine, ta su istraživanja urodila novim saznanjima i spoznajama te su ih autori, sasvim opravdano, unijeli u ovo novo izdanje koje je izmijenjeno i prošireno u odnosu na prvo.

Djelo je podijeljeno na sljedeći način: »Uvod«; »Život Elze Kučere«; »Prva hrvatska knjižničarka«; »Kučera kao filozofkinja«; »Prva hrvatska eksperimentalna psihologinja«; »Završne napomene«; »Dodatak I. Kratak izbor iz proze i poezije Elze Kučere«; »Dodatak II. Izbor iz Kučerinih knjižničarskih zapisa«; »Dodatak III. Kučerin neobjavljen tekst Karakteristika«; »Popis radova Elze Kučere«; »Bibliografija« te, konačno, »Kazalo važnijih imena i pojmova«. Napomenimo i to da je knjiga obogaćena brojnih fotografijama iz života Elze Kučere, a što knjigu čini još zanimljivijom i važnijom.

U uvodu u djelo autori Boršić i Skuhala Karasman opisuju svoj istraživački put i otkriće Elze Kučere. Prvi podatci enciklopedijske naravi pokazali su se površnim, odnosno netočnim i oskudnim. Uz to, budući da je već 1909. godine postigla doktorat iz filozofije, i to kao prva žena kod nas, njezin život i publicistički rad nisu mogli biti zaobiđeni, odnosno zanemareni. »Već sam taj podatak da se radi o ženi koja je u četirima stvarima bila prva u Hrvatskoj – prva knjižničarka, prva eksperimentalna psihologinja, prva doktorica filozofije i prva državna službenica – dovoljno je da se detaljnije prouči njezin život i djelo« (p. 9). Veliko olakšanje istraživanju nadasve zanimljivog, ali niti malo laganog, života Elze Kučere uvelike je olakšala činjenica da je bila vrlo pedantna i sve svoje osobne stvari, dopise, pisma i sl. marljivo čuvala. Budući da je posredstvom obitelji Cvetko i djelomično Katičić sve završilo u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, autori su posegnuli za njezinom ostavštinom i sve detaljno istražili (usp. p. 9). Prije nego što prijedemo na pojedina poglavlja

---

* Ovaj prikaz rezultat je istraživanja na projektu *Nove teme u hrvatskoj filozofiji od 1874. do 1945. godine*, IP-2022-10-5438 koji financira Hrvatska zaklada za znanost.

knjige, čini nam se važnim još spomenuti i sami naslov knjige. Naime, autori su se odlučili knjigu nasloviti *Dr. Elza Kučera*. Razlog sami autori djela objašnjavaju sljedećim riječima: »Zašto smo ovu knjigu naslovili *Dr. Elza Kučera*? Ona se gotovo uvijek, osim u privatnoj korespondenciji s rijetkim bliskim osobama, potpisivala s dodatkom titule prije svojega imena – Dr. Premda nigdje nije spomenula da je bila prva žena iz Hrvatske s titulom doktorice filozofije i ne znamo je li toga bila svjesna, Elza Kučera bila je vrlo ponosna na svoje akademsko postignuće. I to s punim pravom. <...> Nazvavši ovu monografiju *Dr. Elza Kučera*, željeli smo ne samo odati počast prvoj Hrvatici doktorici filozofije, već joj i odati počast oslovivši je onako kako je to ona voljela i tražila« (p. 11).

U »Uvodu u drugo izmijenjeno i prošireno izdanje«, autori Boršić i Skuhala Karasman pojašnjavaju razloge potrebe izdavanja novog izdanja, te ono što je iznimno važno, a to je, novosti u odnosu na prvo izdanje. »Nastavljajući proučavanje Elze Kučere došli smo do novih spoznaja o ovoj značajnoj Hrvatici koje smo inkorporirali u ovo drugo, izmijenjeno i prošireno izdanje. Posebice se to odnosi na poglavlje o Kučeri kao psihologinji. Nadalje, uveli smo neke nove likovne materijale i proširili popis literature. Imali smo i manje dopune u njezinom životopisu i korespondenciji« (p. 13).

Prvo poglavlje autori su naslovili »Život Elze Kučere« te su u njemu donijeli biografske podatke o njoj. Prvi podnaslov nosi naslov: »Tko je bila Elza Kučera?« Rođena 22. listopada 1883. godine u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Studirala u Beču, Zagrebu te Zürichu. Po povratku u Zagreb 1909. godine zaposlila se u Kraljevskoj sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu – preteča Nacionalne i sveučilišne knjižnice, i tu radila sve do mirovine. Preminula je 22. lipnja 1972. godine u Zagrebu. U mladosti je rado pisala i pjesme, a organizirala je i filozofske kolokvije u Zagrebu čiji je rezultat bio izdavanje *Revije za filozofiju i psihologiju*, a izašla je nažalost samo jedanput 1927. godine. Uz ovo, važno je istaknuti da joj je majka preminula dok je bila mala (7 godina) te je zbog toga tijekom cijelog života bila jako povezana sa svojim ocem. Uz to, niti financijski nije nabolje stajala. Autori ističu i još jednu važnu činjenicu, a to je da je Kučera bila svjesna svojeg neuglednog fizičkog izgleda te bi upravo to bio razlog – uz nedostatak miraza – što se nikada nije udala. Ipak, rado je njegovala prijateljstva i pisala pisma. Što se tiče religije, ona kao da za nju nije postojala, a niti politika joj nije bila omiljena tema (usp. pp. 15-21).

Drugi podnaslov glasi: »Obiteljska podrška«. Autori nam u ovom dijelu prvoga poglavlja donose vrlo vrijedne informacije o Elzinoj obitelji, odnosno o podrijetlu obitelji Kučera, o njezinom ocu Otonu koji je bio poznati hrvatski astronom, matematičar, profesor i popularizator znanosti te nam detaljno donose i njegov životni i obiteljski put kao i njegovo potomstvo (usp. pp. 24-35).

U nastavku prvog poglavlja autori se bave temom »Školovanje Elze Kučere« gdje donose informacije kako o njezinom osnovnom i srednjoškolskom (usp. pp. 36-40), tako i sveučilišnom obrazovanju. Studirala je sedam godina. Počela je studirati u Beču 1902. godine te se nakon godine dana vraća u Zagreb gdje pohađa sveučilišna predavanja od 1903. do 1905. godine, da bi zatim 1905. godine otišla u Zürich. Tamo je 1909. godine stekla naslov doktorice znanosti. »U tom času postala je prva Hrvatica rođena u Hrvatskoj s titulom doktorice filozofije« (p. 40). Spomenimo ovdje da autori koriste naznačenu tematiku Elzinog studija, kako bi detaljnije iznijeli i zanimljive podatke o ženama koje su studirale na europskim sveučilištima, kao i o tome kada je sve to započelo te donose važnija imena i kratke biografske podatke, na primjer, Vere Philippović, Ade Broch itd. (usp. pp. 46-49).

Četvrti podnaslov prvog poglavlja naslovljen je »Elza Kučera između 1909. i 1944. godine«. Kako smo već ranije naznačili, po povratku u Zagreb Elza se zaposlila kao knjižničarka i na tom je mjestu, uz napredovanja, ostala do svoje mirovine. Arhivska građa svjedoči da je ona svoj posao obavljala iznimno odgovorno i predano te je zbog toga redovito i napredovala. Ipak, rad u knjižnici nije bio jedino čime se bavila. »Usporedo s radom u knjižnici Kučera je cijelo vrijeme proučavala psihološku literaturu, odlazila na konferencije i pisala članke« (p. 51). Uz eksperimente koje je izvodila u svojem privatnom laboratoriju, našim je prilikama prilagodila i Biner-Simonov test inteligencije. Uz to, 1922. godine boravila je i na Psihologijskom institutu Sveučilišta u Bonnu gdje je na poseban način istraživala voljno djelovanje, a to je istraživanje nastavila i u Zagrebu. Autori Boršić i Skuhala Karasman ističu i na ovom mjestu kako Kučera nije zaboravila i filozofiju. »U Zagrebu je tijekom dvadesetih godina organizirala ukupno šezdeset i sedam filozofskih kolokvija što je rezultiralo osnivanjem *Revije za filozofiju i psihologiju* u čijem radu su još sudjelovali i Albert Bazala (1877. – 1947.) i Zdenko Vernić (1885. – 1944.) te psiholog Ramiro Bujas (1879. – 1959.)« (p. 51).

U nastavku prvog poglavlja autori obrađuju još i sljedeće teme: »Prilog Elze Kučere emancipaciji žena« (pp. 54-59); »Elza Kučera u mirovini« (pp. 60-61); »Korespondencija Elze Kučere« (pp. 61-72), te, konačno, »Zadnji dani« (p. 72-74). Iz korespondencije doznajemo da se Kučera dopisivala na primjer s Camillom Lucerna, Emom Boić, sestrama Broch, Ulrichom Hans Bosshardt, Ignjatom Bokurom i dr. Uz to, o njezinim zadnjim danima doznajemo da ih je, iako je za vrijeme cijeloga života bila lucidna i racionalna, provela u teškoj demenciji (usp. p. 72).

U drugom poglavlju pod naslovom »Prva hrvatska knjižničarka« autori Boršić i Skuhala Karasman pišu da je ovo područje njezina života i djelovanja

jedino koje je donekle pokriveno sekundarnom literaturom te donose i popis te literature kao i autore. Kao što su autori već ranije napisali, Kučera je po povratku u Zagreb 1909. godine počela raditi kao pomoćnica u današnjoj Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Radila je marljivo i predano s ciljem da postane državna službenica. Budući da joj je napredovanje bilo onemogućivano, objavila je u zagrebačkim novinama i dva teksta 1911. i 1912. godine s tematikom rada žena u knjižnicama. »Tim dvama tekstovima Kučera je takoreći pripremila teren za ono što će se uskoro dogoditi. <...> Tako je 1912. godine Elza Kučera postala prva državna službenica u Hrvatskoj te ujedno i prva knjižničarka« (p. 77). Kučera je na svojem radnom mjestu i napredovala, pa je tako od 1920. do 1942. godine bila zamjenica ravnatelja Knjižnice. U Knjižnici je radila do umirovljenja 27. travnja 1944. godine. Autori pišu da je nakon umirovljenja honorarno radila u Naučnoj biblioteci u Puli sve do 1950. godine (usp. p. 79). Na koncu ovog poglavlja autori donose kratko i Kučerinu korespondenciju s drugim knjižničarima i to redom Ivanom Kostrenčićem, Franjom Fancevom i Šimom Jurićem.

Treće poglavlje nosi naslov »Kučera kao filozofkinja«. Autori Boršić i Skuhala Karasman ponajprije obrađuju akademski filozofski put Elze Kučere te opisuju njezin studij i donose popis predmeta koje je slušala u Zagrebu i Zürichu. Iako je studirala i u Zagreb, stjecanje doktorske titule u Zagrebu za nju nije bila opcija nego je to postigla u Zürichu. »Elza Kučera je nakon ozbiljnih priprema položila rigorosum i 22. srpnja 1909. godine promovirana u doktoricu filozofije« (p. 95). Svoju je doktorsku tezu po povratku u Zagreb i objavila. Autori knjige, nadalje, ističu kako je na Kučeru veliki utjecaj izvršio njezin mentor Gustav Störriing (1860. – 1946.). »Koliki je utjecaj Störriing imao na Kučeru razvidno je čak iz ovlašnog pregleda njezinih radova iz psihologije: nema nijednog rada a da se u njemu ne poziva na njega i ne navodi njegovu djela u bilješkama i bibliografiji« (p. 96). U nastavku ovog poglavlja autori donose imena i kratku bio-bibliografiju profesora koji su predavali u Zürichu: Friedrich Albert Lange, Wilhelm Windelbrand, Richard Avenarius i Wilhelm Wundt. Nakon ovoga, autori prelaze na Kučerinu doktorsku disertaciju pod naslovom na hrvatskim jezikom *Spoznajna teorija Thomasa Browna: povijesna studija*. »<...> objavljena je iste godine kad je bila obranjena i zapravo je jedina njezina filozofska knjiga u užem smislu« (p. 104). Kučerina knjiga sastoji se od: »Uvod«; »Prvi dio: Prikaz Brownove spoznajne teorije« koji se sastoji od šest dijelova te drugi dio koji nosi naslov »Brownova spoznajna teorija u svojim povijesnim vezama« (usp. p. 105). Nakon što su ukratko analitički prikazali ovo Kučerino filozofsko djelo, autori donose i Bazalin osvrt na tu knjigu s naglaskom da osim ove Bazaline bilješke »knjiga Spoznajna teorija Thomasa

Browna nije imala nikakvu nama poznatu recepciju, niti smo uspjeli pronaći da ju je itko ikad citirao ili analizirao« (p. 108).

U nastavku ovog poglavlja autori donose Kučerinu pjesmu naslovljenu »Filozofija«. Autori Boršić i Skuhala Karasman donose tri verzije ove pjesme te malo dalje o istoj pjesmi pišu: »Prema našem mišljenju, ovo je jedna od ponajboljih i vjerojatno najmisaonijih Kučerinih pjesama, čija interpretacija nije ni jednoznačna ni jednostavna. Na prvo čitanje svakako se pokazuje uzvišenost filozofije« (p. 110). Iznoseći svoju interpretaciju pjesme, autori zaključuju sljedećem riječima: »Ovako interpretiranu pjesmu možemo shvatiti kao stanoviti Kučerin rastanak od 'čiste' filozofije: ona u bavljenju samom filozofijom nije pronašla put kojim bi došla do odgovora na svoja pitanja. No kao što smo vidjeli i o čemu će biti riječi i u idućem poglavlju, ona se nije odrekla filozofije u potpunosti, ona je samo prebacila težište na psihologiju, pri čemu joj je filozofija ostala toliko bliska da se je, zapravo, cijeli život s njom borila« (p. 111).

U nastavku istog poglavlja autori Boršić i Skuhala Karasman pišu o Kučerinom filozofskom životu u Hrvatskoj. Ovdje nam se čine važne sljedeće riječi, a u kontekstu Kučerinih smještanja u povijest hrvatske filozofske baštine: »Nakon tiskanja svoje disertacije 1909. godine, ona nije objavila više nijedan filozofski rad koji ne bi bio dio neke šire psihologijske teme: u gotovo svim njezinim radovima iz psihologije ima dijelova ili metoda koji bi se mogli okarakterizirati kao filozofski, no svi su ti radovi ipak u suštini psihologijski, ako ni po čemu drugome, onda po učestalosti termina 'psihologija', 'psihološki' itd. koji se javljaju posvuda po tekstovima« (p. 111). Kada je riječ o Kučerinom filozofskom životu u Hrvatskoj, autori se ovdje bave ponajprije temom Kučerinih neobjavljenih filozofskih spisa. »Kučera nije objavila nikakve filozofske radove, no to ne znači da nije pisala filozofske radove. U njezinoj nam je ostavštini ostalo filozofskih rukopisa koji svjedoče o njezinim razmišljanjima« (p. 112). To su sljedeći radovi u rukopisima: »Logika«, »Spoznajna teorija« i »Povijest filozofije« (sva tri rada na njemačkom jeziku i teško čitljiva) te »Logika: uvodnik« i »Logika: uvod«. »Nije moguće odrediti točno vrijeme nastanka tih radova, moguće je da su napisani za vrijeme studija ili nedugo nakon završetka studija« (p. 112). Postoje i kasniji filozofski rukopisi, a tu se na poseban način ističu njezina promišljanja o pitanju nacionalne filozofije te postoji i rukopis pod naslovom *Filozofija malih naroda* (usp. pp. 112-113). Uz ovo, autori kratko spominju i Kučerin prevoditeljski rad u filozofiji (usp. p. 114).

U nastavku ovog poglavlja autori donose i Kučerin rad na pokušaju organizacije sveslavenskog filozofskog kongresa, kao i Kučerine filozofske kolokvije i *Reviju za filozofiju i psihologiju*. Nakon ovoga, autori prelaze na Kučerinu filozofsku korespondenciju. »Ovdje treba napomenuti da u većini pisama saču-

vanih u Kučerinoj korespondenciji nema mnogo filozofskih tema« (p. 117). Od filozofa s kojima se Kučera dopisivala, autori donose sljedeća imena: Ludwika Dobrzynska-Rybicka, Vladimir Dvorniković, Ksenija Atanasijević, Alma Sodnik, te, konačno, Pavao Vuk-Pavlović. Sažimajući na koncu ovog poglavlja Kučerin doprinos filozofiji, autori Boršić i Skuhala Karasman pišu sljedeće: »Iz dosad izloženog dvije se stvari mogu ustanoviti o Kučerinom doprinosu filozofiji. Prvo, njoj je bilo stalo do toga da prati suvremena zbivanja u filozofiji, pogotovo ona na razmeđu između psihologije i filozofije. Filozofski kolokviji koje je organizirala bili su prvenstveno usmjereni prema interdisciplinarnom dijalogu i prikazu najnovijih tekovina. To je činila ne samo iz svoje knjižničarske dužnosti, već i filozofskog erosa. <...> Drugo, pogledamo li pobliže sadržaj njezinim tekstova, onih koje bi ona sama nazvala psihologijskima, a uviđa se da za nju taj odnos psihologije i filozofije nije ili-ili, već prije i-i. Premda u svojim tiskanim djelima nije eksplicitno tematizirala pitanje toga odnosa, u njezinoj se rukopisnoj ostavštini mogu pronaći mnogi stavovi koji svjedoče o njezinu razumijevanju bliskosti između filozofije i psihologije. Ona je, kako se to vidi iz njezine akademske biografije, filozofiju doživljavala kao konstitutivni dio svoje psihologijske izobrazbe, ako ne svu filozofiju, onda sigurno logiku i spoznajnu teoriju« (p. 127).

Zadnje poglavlje u knjizi autori su naslovili »Prva hrvatska eksperimentalna psihologinja«. Prva tema u okviru ovog posljednjeg poglavlja knjige naslovljena je »Kučerino djelovanje na području psihologije«. »Kučera se 1909. godine vratila u Zagreb gdje je uz pomoć svog oca Otona započela s istraživanjem zakonitosti u prijenosu čuvstva u fizikalnom institutu Šumarske akademije u Zagrebu gdje je on bio profesor. Tamo joj je on uredio malu sobicu za rad« (p. 131). Autori ističu kako je Kučera prilagodila za naše prilike Binet-Simonov test, a to je prvi test inteligencije. »Binet-Simonova ljestvica omogućila je brzo i lako primjenjivo mjerenje inteligencije što je učinilo ljestvicu veoma popularnom. Ljestvice su se ipak često samo prevodile, a da pri tome nisu bile standardizirane za potrebe nove sredine« (p. 133). Iako je Kučera taj test prilagodila za naše prilike, u literaturi se, nažalost, taj podatak ne može pronaći (usp. str. 133). Autori nadalje spominju i predstavljaju Kučerin članak iz 1924. godine pod naslovom »Ispitivanje inteligencije u svojoj pedagoškoj primjeni« objavljen u *Zborniku za pučku prosvjetu*, a također tematiziraju se i njezini radovi, kao na primjer, »Psihologija kao savjetnica u izboru zvanja« iz 1924. godine i dr. Uz rad u Knjižnici, Kučera se i usavršavala u psihologiji. »Godine 1921. provela je šest mjeseci u Berlinu i Poznanju« (p. 135), a godine 1922. odlazi na Psihologijski institut Sveučilišta u Bonnu gdje radi na istraživanju voljnog djelovanja (usp. p. 137), a ta je istraživanja nastavila po povratku u Zagreb (usp. p. 139). U

svojim istraživanjima i radovima Kučera je smatrala da je psihologija empirijska znanost koja se koristi eksperimentalnom metodologijom i mjerenjem, ali drži također kako je razvoj psihologije te njezino odvajanje od filozofije kod nas prošao nezapažen u cijelosti (usp. p. 141). »Kučera se okušala i kao nastavnica na fakultetu. Naime od 1933. do 1936. godine sudjelovala je u izvođenju vježbi na Katedri za eksperimentalnu psihologiju Sveučilišta u Zagrebu. Cilj vježbi bio je izraditi metodologiju za istraživanje doživljaja ljepote. Kao nastavnica na Katedri za eksperimentalnu psihologiju surađivala je blisko s Ramirom Bujasom, koji je bio i potpisnik odobrenja Kučeri da sudjeluje u nastavi« (p. 141). U nastavku ovog poglavlja autori Boršić i Skuhala Karasman pišu o Elzi Kučeri i Wilhelmu Wundtu, o njezinom doprinosu eksperimentalnoj psihologiji, o knjižici naslovljenoj u hrvatskom prijevodu »Pitanje psihologije osjećaja i njezinih eksplanatornih mogućnosti« iz 1962. godine te, konačno, analitički prikaz njezinih dvaju rukopisa naslovljeni »Karakteristika htijenja i mišljenja u vidu eksperimentalnog istraživanja« te »Moja teorija čuvstva i volje«.

U »Završnim napomenama« autori Boršić i Skuhala Karasman sažimaju rezultate višegodišnjeg istraživanja i uvida do kojih su na temelju tih istraživanja došli. »Elza Kučera je u svom dugom životu u mnogočemu bila prva. Bila je prva doktorica filozofije, prva knjižničarka, prva državna službenica i prva eksperimentalna psihologinja na ovim prostorima te je svojim predanim radom doprinijela obogaćivanju tih disciplina. Kučera je svojom karijerom i samostalnim životom bila primjer emancipirane žene koja se uključila u rad tada postojećih udruga za promicanje ženskih prava« (p. 165). Kada je, pak, riječ o filozofiji »ispada da je Kučerin doprinos filozofiji najskromniji. <...> Iako je čitala filozofsku literaturu svjetskih i hrvatskih filozofa te posjećivala filozofske simpozije, nikada nije kasnije pisala čisto filozofske tekstove« (p. 165). Istina je, nastavljaju dalje autori, da su njezini psihologijski tekstovi pod utjecajem njezinog filozofskog obrazovanja te se njezin stil pisanja ne razlikuje od tekstova koje su pisali Wundt, Störing i drugi onodobni poznati psiholozi, »ali pritom ne treba zaboraviti da su ti i drugi tadašnji psiholozi bili uglavnom filozofi po obrazovanju i da su u svojim radovima iz tada novonastale znanosti psihologije rabili filozofsku terminologiju i znanje koje su dobili iz filozofije« (p. 165). Na samom kraju autori Boršić i Skuhala Karasman o Kučeri pišu: »Možemo zaključiti da je Elza Kučera proživjela svoj život onako kako je ona htjela i kako je smatrala da je za nju najbolje, a to je svjestan odabir što mirnijeg života, pa čak i pod cijenu financijske oskudice, kako bi se mogla smireno posvetiti znanstvenom radu« (p. 167).

Nakon tri dodatka, autori donose popis Kučerinih objavljenih i neobjavljenih djela koja se nalaze u njezinoj ostavštini (usp. p. 213), a ti su radovi

podijeljeni na sljedeći način: »Radovi iz područja knjižničarstva«; »Radovi iz područja filozofije i psihologije«; »Literarni i biografski radovi«, te, konačno, »Prijevodi«. »Odlučili smo se ovdje navesti i neka njezina značajnija neobjavljena djela, tj. djela koja se rukopisno čuvaju u ostavštini. Kriterij odabira ovdje navedenih djela sljedeći su: uzimali smo u obzir dogotovljenost i zaokruženost teksta, nadalje na navedene tekstove referirali smo se u knjizi i na kraju ove tekstove smatramo važnim za što cjelovitije razumijevanje njezinog psihološkog i filozofskog rada, ali i privatnog života« (p. 213).

Na koncu knjige nalazi se »Bibliografija« koja je podijeljena na dva dijela: »Radovi o Elzi Kučeri« i »Ostali radovi korišteni pri pisanju ove knjige« te, konačno, »Kazalo važnijih imena i pojmova«.

Potreba ponovnog izdanja knjige o Elzi Kučeri svjedoči nam da su autori Boršić i Skuhala Karasman izabrali aktualnu i zanimljivu temu. Budući da se radi o izmijenjenom i proširenom izdanju, svjedoči nam kako su autori svjesni da niti jedno ljudsko djelo nikada nije u potpunosti dovršena priča, pogotovo kada se radi o istraživanju drugih ljudi i njihova stvaralaštva. Marljivo su nastavili s novim istraživanjima te, također, došli su do novih spoznaja te ih smatrali potrebnima unijeti u drugo izdanje djela. S jedne strane, možemo reći da je dr. Elza Kučera prikazana na objektivan i nadasve znanstven i stručan način, a podatci koje u knjizi pronalazimo utemeljeni su ponajviše na arhivskoj građi i pisanoj ostavštini same Kučere. S druge, pak, strane, djelo ima svoju dodatnu vrijednost jer se ne zaustavlja samo na Kučeri, njezinom životu i publicističkom radu, nego ju se smješta u širi obiteljski, društveni i znanstveni kontekst te nam autori obiteljski, društveni i znanstveni kontekst detaljno prikazuju i na taj način daju mogućnost šireg pogleda i shvaćanje tko je u biti Elza Kučera bila i zbog čega je živjela na način kako je živjela. Jer, poznato je, kako čovjek nije otok, nego biće relacije, a Elza Kučera to je svojim osobnim i profesionalnim životom svakako bila, a što je očito iz njezine pisane korespondencije s brojnim osobama. Kao što je prvo izdanje doživjelo uspjeh te je u potpunosti rasprodano, a što nije baš tako čest slučaj kada se radi o djelima ove vrste, uvjereni smo da će i ovo drugo dopunjeno i izmijenjeno izdanje krenuti istim putem te da će dr. Elza Kučera postati još i više poznata i izvan uskog akademskog kruga filozofa i psihologa, te postati i nadahnuće drugim ženama da se i same upuste u znanstvene vode te da idu novim i do sada neutabanim putovima, kao što je to i Kučera neustrašivo cijeloga svojeg života činila.